

Planerar Ni att samla in uppgifter?

Skyldighet för statliga myndigheter att samråda vid uppgiftsinsamling från kommuner, landsting och regioner

Regelverk

Tillförlitlig och allmänt tillgänglig information om den offentliga sektorns verksamhet är ett viktigt inslag i ett öppet och demokratiskt samhälle. Officiell statistik behövs för allmän information, liksom för utredningsverksamhet och forskning. Den ska vara objektiv och allmänt tillgänglig.

Regelverket som styr de statliga myndigheternas insamling av statistisk information vilar på en lag om den officiella statistiken, samt på fyra förordningar. De är kort sammanfattade här nedan. Regeringen beslutar vilka myndigheter som ansvarar för den officiella statistiken. Det finns för närvarande ett 25-tal statistikansvariga myndigheter, så kallade SAM-myndigheter.

SFS 2001:99 statistiklagen, innehåller bestämmelser om officiell statistik samt om beteckningen Sveriges officiella statistik och dess symbol. Lagen innehåller också reglering av uppgiftsskyldigheten för kommuner, landsting och regioner. I §11 är det specificerat vad som ska lämnas för den officiella statistiken.

SFS 2001:100 statistikförordningen, innehåller kompletterande föreskrifter till Statistiklagen (SFS 2001:99). I en bilaga till förordningen finns en förteckning över statistikområden inom den officiella statistiken och vilka SAM-myndigheter som ansvarar för respektive område.

SFS 2007:515 myndighetsförordningen, säger i §19 att myndigheten ska se till att de kostnadsmässiga konsekvenserna begränsas när den begär in uppgifter.

SFS 2007:1244 förordning om konsekvensutredning vid regelgivning, beskriver när och hur konsekvensbeskrivningar ska göras. I §4 sägs det att en myndighet innan den beslutar föreskrifter eller allmänna råd, så tidigt som möjligt ska utreda föreskrifternas eller de allmänna rådets kostnadsmässiga och andra konsekvenser i en konsekvensutredning, och ge kommuner och lands-

ting m.fl. tillfälle att yttra sig i frågan. Om konsekvensutredningens innehåll står det i §6 att den bl.a. ska innehålla en beskrivning av problemet och vad man vill uppnå, uppgifter om vilka som berörs samt vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför.

SFS 1982:668, samrådsförordningen, reglerar själva samrådsförfarandet. I §3 sägs att myndigheten – innan den beslutar om ett nytt formulär eller en icke obetydlig ändring i ett tidigare fastställt formulär – ska samråda med den organisation som företräder uppgiftslämnaren. För kommuner, landsting och regioner är denna organisation Sveriges Kommuner och Landsting. Myndigheter under Riksdagen, till exempel Riksrevisionen och utskott, JO, Riksbanken samt statliga kommittéer är undantagna från samrådsskyldigheten. Men naturligtvis har de lika mycket att vinna på samråd som alla andra myndigheter.

Om sekretess

Myndigheter som har sekretesskydd enligt sekretesslagens 9 kap. 4§ kan åberopa sekretess för de insamlade uppgifterna. Detta betyder inte att enkätsvaren är sekretesskyddade; hos kommunen, landstinget eller regionen blir enkätsvaren en offentlig handling om inte annan särskild sekretessregel kan tillämpas.

Varför samråd?

Stat, kommuner, landsting och regioner har ett intresse av att det finns pålitliga uppgifter om den lokala och regionala utvecklingen. Det är därför viktigt att de uppgiftsinsamlingar som görs fungerar effektivt och håller hög kvalitet.

Som nämnts ska statliga myndigheter som tänker samla in uppgifter från kommuner, landsting och regioner först samråda med Sveriges Kommuner och Landsting (SFS 1982:668). Samrådets syfte är att underlätta både för den som samlar in och för den som lämnar uppgifter. Oftast klaras samråden av på en till två veckor. Enklare ärenden kan klaras av genom telefon, fax eller e-post. När

ärendet är klart ska det tydligt framgå (exempelvis i följebrev till insamlingsformuläret) att samråd har ägt rum med Sveriges Kommuner och Landsting i enlighet med vad som sägs i SFS 1982: 668. Det ska också framgå om uppgiftsplikt föreligger eller om uppgiftslämnandet är frivilligt. Om samrådet slutar i oenighet, vilket är mycket ovanligt, ska det också framgå av följebrevet.

Om myndigheterna upprättar föreskrifter om uppgiftsinsamling ska också en konsekvensutredning göras, där kostnader och andra konsekvenser dokumenteras. Se vidare i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Tumregler för en lyckad insamling

Våra erfarenheter från samrådsförfarandet visar att det finns mycket att vinna på att följa nedanstående tips. Se gärna listan som en checklista för insamlingsarbetet!

- § Samråd med Sveriges Kommuner och Landsting i god tid, då har vi större möjlighet att hinna gå igenom uppgiftsinsamlingen och ge synpunkter utan att undersökningen försenas.
- § Var noga med att formulera syftet för undersökningen. Det underlättar valet av insamlingsmetod. Ofta kan intervjuer eller fallstudier ge de uppgifter som behövs. Det finns många gånger en övertro på möjligheten att få in bra information med hjälp av enkäter.
- § Definiera målgruppen och vilka krav den ställer på frågorna, en klar och tydlig fråga ger alltid pålitligare svar.
- § Var noga med att kontrollera om uppgifterna redan finns publicerade hos någon myndighet eller hos Sveriges Kommuner och Landsting. Det finns inga skäl att samla in redan existerande uppgifter.

- § Samordna insamlingsarbetet med andra myndigheter. Likartade uppgifter efterfrågas emellanåt av flera myndigheter.
- § En genomtänkt och välformulerad uppgiftsinsamling med frågor som upplevs relevanta och vars omfattning är rimlig sparar tid både för uppgiftslämnaren och för den som ska sammanställa och analysera materialet. Tänk på att ute i kommuner, landsting och regioner är en enkät en extra arbetsuppgift som konkurrerar med tjänstemännens ordinarie arbetsuppgifter.
- § Ofta ger en stickprovsundersökning tillräckligt god precision för de variabler som ska beräknas. Använd totalundersökningar endast när det är absolut nödvändigt.
- § Använd i första hand myndighetens experter på statistiska undersökningar eller ta hjälp från konsulter så att frågor, blanketter och intervjuer utformas på ett professionellt sätt.
- § Motivationen att delta i uppgiftsinsamlingen ökar också om kommuner, landsting och regioner vet att de kommer att få ta del av undersökningens resultat. Se därför alltid till att sprida resultaten till uppgiftslämnarna.
- § Datainsamling på elektronisk väg kräver ett annat sätt att tänka i förhållande till traditionella pappersblanketter. En elektronisk enkät är ofta svår att skicka runt i organisationen om flera handläggares kunskap behövs för att fylla i den. Den bör också hållas kort.

Sveriges Kommuner och Landsting ger gärna råd och upplysningar om vad du bör tänka på inför en uppgiftsinsamling. **Se nästa sida för kontakt.**

Kontakta oss!

Inom Sveriges Kommuner och Landsting har statistiksektionen det övergripande ansvaret för samråden för kommuner, landsting och regioner.

Kontaktpersoner

Sveriges Kommuner och Landsting

Hans Ekholm

Monir Dastserri

Kenneth Åhlvik

Sveriges Kommuner och Landsting

Avdelningen för ekonomi och styrning

Statistiksektionen

Telefon | 08-452 70 00

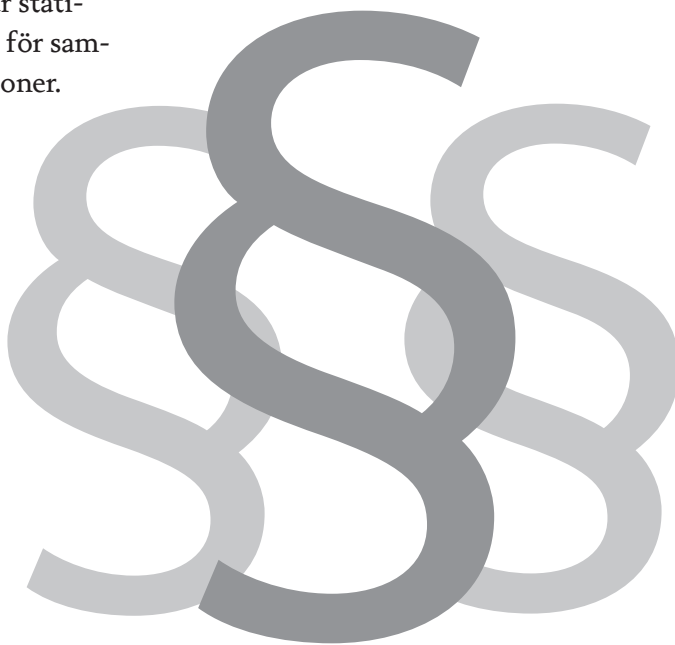
Fax | 08-452 72 16

E-post | fornamn.efternamn@skl.se

Postadress | 118 82 Stockholm

Besöksadress | Hornsgatan 20, Stockholm

Besök gärna vår **webbplats** om samråd på www.skl.se – klicka Dig fram via Vi arbetar med, Statistik, Om statistiken, Statistikinsamling.

Sveriges
Kommuner
och Landsting

118 82 Stockholm Besök Hornsgatan 20
Tfn 08-452 70 00 Fax 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se